

Handreiking schone evenementen

Een schoon evenement is prettig voor iedereen. Voor de bezoekers, voor de organisatoren, voor de omwonenden en daarmee ook voor u als gemeente. Deze handreiking biedt u een overzicht van maatregelen die u zelf kunt nemen of kunt meenemen als u met een organisator in gesprek gaat over een schoon evenement in uw gemeente.

Steeds meer gemeenten maken zich hard voor evenementen die veilig, gezond, duurzaam en schoon zijn voor bewoners in de buurt en bezoekers. Het beleid op de thema's veilig en gezond is vaak al goed uitgewerkt. Ook voor duurzaamheid zijn steeds meer ondersteunende partijen en hulpmiddelen beschikbaar. Een aanpak voor schoon is nog niet bij alle gemeenten een vast onderdeel in hun beleid voor evenementen, maar het onderwerp staat wel steeds vaker hoog op de agenda.

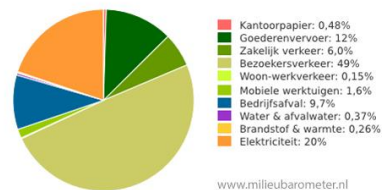
Om tot schone evenementen te komen is een uitgebreid scala aan maatregelen denkbaar. Deze publicatie geeft hier een uitgebreid overzicht van. In overleg met een organisator kunt u nagaan welke maatregelen in uw situatie wenselijk zijn en hier afspraken over maken (bijvoorbeeld vastgelegd in een 'schoon-plan'). Met een doordachte schoonaanpak zorgt u dat bezoekers optimaal kunnen genieten, omwonenden minimale overlast door zwerfafval ervaren en zowel de gemeente als organisatoren zo weinig mogelijke schoonmaakkosten hoeven te maken. Deze handreiking met mogelijkheden en aandachtspunten voor een efficiënte schoonaanpak helpt u om op het gebied van schoon (met organisatoren) te komen tot een goede aanpak voor een evenement. Verder geeft deze handreiking in verschillende kaders een aantal voorbeelden en suggesties voor drie belangrijke aspecten van de beïnvloeding van schoon-gedrag tijdens evenementen: committeren, afvalbakken en boodschappen.

Evenementen zijn er in vele soorten en maten, op open, verspreide of afgesloten terreinen, betaald of gratis, groot en klein. Soms bent u als gemeente zelf de organisator. In veel gevallen is er een private partij, al dan niet commercieel. Soms zijn er bij wijze van spreken heel veel kleine organisatoren, zoals op Koningsdag. Onderstaande maatregelen zullen niet in alle gevallen voor u toepasbaar zijn. We hopen u echter wel een scala aan mogelijkheden te geven waarmee u met de organisator in gesprek kunt gaan om tot schone evenementen te komen. **Tip:** NederlandSchoon heeft voor organisatoren ook een [toolkit voor schone en duurzame evenementen](#) ontwikkeld.

Samenwerking en organisatie

- Creëer als het kan één aanspreek- en coördinatiepunt voor alle vergunningen en overige afspraken. Zo vergemakkelijkt het evenement [Limburgs Mooiste](#) met een provinciaal coördinatiepunt bijvoorbeeld de communicatie tussen organisatie en gemeenten.
- U kunt organisatoren van (grote) evenementen vragen een (zwerf)afvalcoördinator aan te stellen die verantwoordelijk is voor het afval, de centrale coördinatie regelt en als aanspreekpunt fungeert voor gemeenten en inzameldiensten. Afhankelijk van de grootte en organisatie van het evenement kan deze persoon per locatie of voor het hele evenement worden benoemd. Onder meer het jaarlijkse evenement Gentse Feesten werkt met zo'n coördinator. Zorgt ook voor eenduidigheid in het gemeentelijk beleid en de communicatie daarover met de organisatoren.
- Verlang bij ieder evenement een schoon-plan. Het beste is als u samen met de organisator een dergelijk plan opstelt. Daarin legt u kort en helder de afspraken en de rolverdeling vast over de preventieve en reinigingsactiviteiten tussen gemeente en reinigingsdienst enerzijds en de organisator van het evenement (met eventuele vrijwilligers) anderzijds. Maak het plan niet te ingewikkeld en te lang, zodat iedereen op deze manier duidelijk zijn verantwoordelijkheden kent. Zeker bij evenementen waar de aanvraag voor een vergunning verplicht is, kunt u organisatoren extra aansporen inspanningen te doen om afval te voorkomen. Zo gebruikt gemeente Gent (B) een afvalplan om met organisatoren afspraken te maken over activiteiten per afvalsoort. Om ze op weg te helpen heeft Gent op haar website dit te downloaden (blanco) [voorbeeldplan](#) gezet. Ook in Amsterdam is een [afvalplan](#) een verplicht onderdeel van de evenementenvergunning, waarbij de afdeling Reiniging organisatoren kan adviseren.
- Bij een gezamenlijke aanpak voor en met meerdere evenementen in uw gemeente kunt u de hulp inroepen van organisaties als [Platform Green Events](#), [Maximum Evenementen](#), de [Trashprevent Company](#) of de [Milieubarometer van Stimular](#). Zij hebben veel ervaring met het verduurzamen van festivals en kunnen deze ervaring en kennis met u en de organisatoren delen en vertalen naar een centrale aanpak.
- Ook in Vlaanderen is men volop bezig met de ontwikkeling van kennis, hulpmiddelen en ervaringen om evenementen te verduurzamen. Neem het Vlaamse initiatief [de Groene Vent](#) voor een 'groen event'. Op de website vindt u onder meer tips en een scanformulier voor de organisatie van een duurzaam en schoon evenement.

Inrichting en voorzieningen

- Denk met organisatoren na over de omgeving en inrichting van het terrein. Aanraders zijn bijvoorbeeld open en overzichtelijke looproutes (naar, op en van het terrein) en zo min mogelijk platte vlakken waar mensen eenvoudig wat neer kunnen zetten en achterlaten. Voorkom of vermijd ook plekken die uitnodigen tot (ongewenst) gebruik als afvalbak of dumpplek, zoals struiken, emmers, tonnen en kuilen. Daarmee verminder je de gelegenheid en verleiding die bezoekers hebben om afval heimelijk weg te gooien of achter te laten.

- Steeds meer evenementen zijn meerdaags en bieden gelegenheid tot kamperen. Mysteryland heeft goede ervaringen opgedaan met een aanpak voor een schone [Holy Ground Camping](#) via onder meer: entrees, campingburgemeesters, zichtbaar opruimen en afvaleilanden)
- Zorg voor voldoende en duidelijk zichtbare afvalvoorzieningen op het evenemententerrein en langs de aan- en afvoerroutes, verblijfsplaatsen en parkeergelegenheden (zie kader). Festival [Mysteryland](#) pakte de voorzieningen op en rond het terrein aan met onder meer afvaleilanden en minicontainers.
- Verschillende leveranciers bieden speciale hulpmiddelen aan voor op festivals zoals een [evenementenafvalbak](#), [Festibins](#) of [Skippy Bins](#). In het [Ideeënboek voor een opgeruimd stadshart](#) van gemeente Breda vindt u ook een aantal mogelijkheden nader toegelicht, zoals: een "drankorgel", een bekerbak, een inzamelwand, Tybin plastic afvalzakken en (sta)tafels met zakken eronder.

- Verhoog de zichtbaarheid en vindbaarheid van afvalvoorzieningen door bijvoorbeeld signing, (lantaarn)palen met borden, getekende voetstappen op de grond, aanduiding op plattegronden of via speciale evenementen-apps.
- Gebruik de voorzieningen als kanaal om schoongedrag te beïnvloeden, met boodschappen als: 'op een schoon evenement heeft u meer lol', 'afval in de bak', 'help mee dit evenement schoon te houden'. Zie ook de paragraaf over gedragsbeïnvloeding met boodschappen, priming en nudging.

Tips: Afvalbakken

- Plaats voldoende, eenvoudig bruikbare (open) bakken, stevig staande of hangende, van afstand zichtbare en tussentijds ledigbare afvalbakken op logische plaatsen. Bijv. minicontainers 120 of 240 liter, open en rug-aan-rug, met verwisselbare zakken. Richtlijnen voor afstand: 30 tot 50 meter. Richtlijn voor capaciteit: een liter afval per bezoeker per vier uur (die capaciteit maak je ook door zakken vaker te wisselen).
- Zichtbaarheid: kleuren, paal met vlag of bord (boodschap) op ca 2,50 meter hoogte, voetstappen er naar toe (nudging), aangegeven op plattegronden en apps.
- Logische plaatsen: langs aan- en afvoerroutes, in- en uitgangen, waar mensen (klaar zijn met) consumeren, wachten, zitten, liggen, uit- of overstappen, terreinovergangen.
- Maak het zo mogelijk leuk om afval in een bak te gooien: de fun-factor. Iedereen kent Holle Bolle Gijs uit de Efteling. Stemmen, geluiden, bedankjes, basket- of doelvorm doen het goed.
- Zorg dat de omgeving rond de afvaleilanden en -bakken er verzorgd uit blijft zien.
- Zorg ook dat het festival- of evenemententerrein vanaf de start een schoon terrein is. Dat heeft een positief effect: schoon houdt schoon (een vorm van priming).

- Zet social media in om knelpunten op of rondom het festivalterrein te lokaliseren. Vraag bezoekers tijdens het evenement om vieze plekken en volle bakken te melden via sms, WhatsApp et cetera en zorg dat de organisatie deze locaties op korte termijn kan schoonmaken. Zo meldden bezoekers op [Best Kept Secret](#) bijvoorbeeld via Twitter dat er afvalbakken overstromden. Dit vereist wel een flexibele organisatie en genoeg capaciteit om snel de knelpunten op te lossen.
- Geur blijkt een invloedrijke factor op afvalgedrag. Citroengeur verspreiden bij de ingang en rond hotspots zorgt ervoor dat bezoekers of deelnemers die plaatsen onbewust schoner willen houden.
- Loop voordat het evenement begint als check eens rond in de rol/vanuit het perspectief van een bezoeker met een stuk afval dat je kwijt wilt.

Gedragbeïnvloeding door boodschappen, priming en nudging

- Maak de schone of groene boodschap onderdeel van de evenementmarketing. Laat de site dit ook duidelijk uitdragen. Geef via de media positieve publicitaire aandacht aan het schone (en eventueel duurzame) karakter van het evenement. Hoe meer je dit uitdraagt, hoe meer mensen je meekrijgt om op een positieve en creatieve manier mee te denken en te doen. Laat bijvoorbeeld bij je logo zien dat je [Supporter van Schoon](#) bent. Doordat mensen dit op veel plekken terug zien werkt het norm-activerend en -bevestigend, ook op evenementen.
- Benut ook de gemeentelijke kanalen (website, gemeentepagina in krant etc.) om samen het schoon-aspect van het evenement uit te stralen, zoals de gemeentelijke website en de huis-aan-huisbladen. Benadruk het schone karakter ook in de communicatie naar andere stakeholders zoals bewoners.
- Op aan- en afvoerroutes van bezoekers kunt u betrokken bewoners ook positieve schoonboodschappen laten afgeven. Bijvoorbeeld: "Welkom in onze stad. Help ons deze schoon te houden. Dank daarvoor en veel plezier op het evenement gewenst!"
- Zorg dat deelnemers of bezoekers zich minimaal een keer expliciet en liefst publiekelijk committeren aan schoon gedrag: een krachtige beïnvloedingstechniek. Dit kan door ze op een of meer momenten te laten beloven mee te helpen aan een schoon evenement, bijvoorbeeld bij aankoop van een ticket of bij toegang tot het terrein. Zo liet het fietsevenement [Limburgs Mooiste](#) onder meer alle deelnemers 'tekenen' voor een schoon evenement. Zie ook de uitwerking in de bijlage of kader?.
- Geef kleine zetjes in de goede richting ('nudging') en subtiele positieve prikkels ('priming') om schoon gedrag te stimuleren. Zend bijvoorbeeld positieve boodschappen over het 'schone' evenement in het OV, bij parkeerplaatsen, langs de aanlooproutes en op het evenement zelf. Plaats bijvoorbeeld een boodschap als 'Houd jij ook ons festival schoon? Gooi je afval in deze bak!' op de afvalbakken die op het terrein staan. Voorbeelden van dergelijke boodschappen vindt u ook in deze [Inspiratielijst](#) op de Kenniswijzer Zwerfafval.

Tips: Boodschappen

- Essentie: bewuste en onbewuste sturing van schoongedrag door boodschappen, priming en nudging. Zie ook de [Inspiratielijst](#) op Kenniswijzer Zwerfafval.

- links een voorbeeld van een helder symbool dat aangeeft wat de bedoeling is.
- *Voorbeelden van teksten:* 'Afval hier', 'Op een schoon evenement geniet je meer', 'Op een schoon evenement is iedereen vrolijker', 'Iedereen houdt van een schoon evenement', 'Help je ook mee dit evenement schoon te houden? Dank je!', 'Wij heten u van harte welkom op dit schone evenement', 'U

helpt mee dit evenement schoon te houden. Wij schenken de schoonmaakbesparing aan een goed doel'. Benut hierbij bijvoorbeeld de uitingen van Supporter van Schoon.

- *Voorbeelden plaats:* in omringende hotels, op omringende campings, op opstapplaatsen toevoerend OV, in toevoerend OV, op uitstapplaatsen toevoerend OV, in taxi's, langs toevoerende autowegen, bij parkeerplaatsen, langs toevoerende loopwegen, op verkooppunten langs toevoerwegen, bij ingang, bij tassencontrole en fouillering, bij bonnenverkooppunten, bij eet- en drinkgelegenheden, bij terrassen, bij hang- en ligplekken, voor wc's, op wc-deuren en urinoirs, op afvalbakken en -zakken, op afvalzakjes en asbakjes, op kleding van organisatie, medewerkers verkoop- en uitdeelpunten en vrijwilligers, op glazen, bekertjes en verpakkingen, regenponcho's, evenementgadgets of kleding.
- *Voorbeelden hoe:* borden, banners, lichtbakken, displays, panelen, posters, door OV-omroep, door presentator en optredende artiesten (!), jingles, video's, in pauzes op de grote schermen, via bluetooth-marketing, op social media, kleding.

- Goed zichtbare, aansprekende afvalvoorzieningen vormen op zichzelf al een sterke prikkel/boodschap.

- Stimuleer recycling en een goede afvalverwerking. Goed zichtbare afvalscheiding kan bijdragen aan de motivatie van bezoekers hun afval in de (juiste) bak te doen.
- Laat vrijwilligers, standhouders en reinigers zichtbaar schoonmaken tijdens het evenement voor een positief voorbeeld. Geef hen bij voorkeur ook een communicatiefunctie, bijvoorbeeld door een shirt met een schoonboodschap. De combinatie van gedragsbeïnvloeding en opruimen kan ook verkregen worden door de inzet van zogenaamde waste-, green- of cleanteams.

- Bespreek manieren om tijdens een evenement op een positieve manier de aandacht te trekken met het thema schoon en afval, eventueel in combinatie met een kleine beloning. Neem een actie als de [Trash Lottery](#) van NederlandSchoon op Lowlands, waarmee het festival onder bezoekers zowel bewustwording als sympathie oproept. Andere voorbeelden zijn de [Walking Bins](#) of het initiatief [Afvalbutlers](#): een (straat)theater-act dat op ludieke wijze de aandacht vestigt op zwerfafval. Verkondig de schoonboodschap bijvoorbeeld ook via de aankondiger, de optredende artiesten en alle displays.
- Bedank bezoekers voor hun bijdrage aan een schoon evenement als ze het terrein verlaten. Een leuk voorbeeld vindt u hieronder.

17th t/m 26 juli 2015
GENTSE FEESTEN
 17 JULI 18 JULI 19 JULI 20 JULI 21 JULI 22 JULI 23 JULI 24 JULI 25 JULI 26 JULI

HOME PROGRAMMA NIEUWS OVER ONS PRAKTISCH FOTO/VIDEO CONTACT

NIEUWS

NIEUWS DANK U WEL, U WAS WEER GEWELDIG!

Het is fijn geweest! De 172ste editie is voorbij.

U was een fijn publiek!
 U was met veel (1.380.000 bezoekers), u kwam verstandig naar de Feesten (openbaar vervoer telde 50% meer reizigers), u was enthousiast en u was - behoorlijk, kan altijd beter natuurlijk - netjes (12% minder afval opgehaald).

We zijn trots op jullie!

Bedankt en tot volgend jaar
 (15 tem 24 juli 2016)

Tips: Committeren

- Essentie: bezoekers laten zich openlijk positief uit over hun intentie tot schoongedrag.
- Voorbeelden van teksten: 'Ik ben trots op een schoon evenement!', 'Ik doe en werk mee aan een schoon evenement!', 'Ik gooi mijn afval in een bak', 'Ik raap ook wel eens wat op van een ander' en 'Ik ben supporter van Schoon!'
- Voorbeelden van manieren: via brief, verklaring, ondertekening, druk op een knop, foto (zie voorbeeld Koningsdag hiernaas), hand opsteken, poll/enquête bij bestellen ticket, aanmelding Supporter van schoon, mail, sms of tweet, op facebook. Een krachtig middel is ook het polsbandje van evenement.
- Voorbeelden van momenten: bij sitebezoek, aankoop ticket, ontvangst ticket waar een committerende boodschap op staat, entree, aankoop in stands en shops, tijdens optreden door vraag van artiest aan publiek.
- Word als organisator Supporter van Schoon en vraag bezoekers dat ook te worden.

Materiaalgebruik

- Zorg dat organisatoren zoveel mogelijk papieren (digitaal en via borden) informatie en reclame-uitingen aanbieden.
- Voorkom of verbied de verspreiding van kleine, vervuilende promotiematerialen. Zoals samples, flyers, stickers en viltjes. Stimuleer en ondersteun het gebruik van digitale promotie-uitingen en -materialen, zoals affichepanelen billboards en grote displays. Ook kunt u bijvoorbeeld voor evenementen vanaf 5000 bezoekers een [flyer-app](#) verplicht stellen die publicitair materiaal, programma's en routes verspreiden via de smartphone. Stel eventueel ook posterwanden en sandwichborden beschikbaar.
- Maak afspraken met onderaannemers, horecaondernemers en standhouders. Zij kunnen onder meer een bijdrage leveren door:
 - hun stands (zichtbaar) schoon te houden
 - zo weinig mogelijk kleinverpakkingen et cetera te gebruiken
 - de schoonboodschap te communiceren via banners, kleding et cetera.
- Stimuleer schoon en recycling door bijvoorbeeld het gebruik van retourglazen en -trays. Er zijn verschillende varianten:
 - o financiële prikkels: statiegeld of retourpremie;
 - o hergebruik (al of niet met spoelsysteem) of kies voor eenmalig gebruik en dan recycling (bv Dutchcups en Greenfun-solutions).
- Benut glazen en trays om de schoon-boodschap te zenden.
- Stel waar mogelijk hulpmiddelen met schoonboodschap beschikbaar om afval makkelijker tijdelijk bij je te houden voordat je het kunt weggooien, zoals papieren tassen een [Gum n Ashbag](#) of [Barkadera](#) of de [picknickkleedjes](#) van Cleanpicnic.

Reinigen

- Maak met de organisatie vooraf afspraken over reinigingsinspanningen, communicatieactiviteiten, schoondoelstellingen en wat er gebeurt als deze niet gehaald worden.
- Stel als gemeente eventueel materiaal beschikbaar zoals afvaleilanden (geclusterde afvalbakken die de zichtbaarheid vergroten door borden met gedrag beïnvloedende teksten), grijpers, hesjes en handschoenen. De organisatie kan deze spullen dan bijvoorbeeld bij u lenen, huren of kopen. In ieder geval is het goed als u als gemeente weet waar een organisator terecht kan voor deze hulpmiddelen.
- Zorg dat stands en hun omgeving tijdens festivals ook schoon blijven. Dit betekent onder meer dat er voldoende afvalbakken staan, standhouders zelf meehelpen en dat op piekmomenten extra ledigings- en opruimcapaciteit wordt ingezet.
- Stel als regel dat stands, evenement en aan-/afvoerroutes schoon moeten worden opgeleverd.

Controle en evaluatie

- Laat deelnemers/bezoekers ondervragen hoe schoon ze het evenement vonden, wat ze zelf hebben gedaan om het schoon te houden en wat hun positieve en negatieve ervaringen waren.
- Doe een controle na afloop met de organisator en gebruik daarbij de afspraken die gemeente en organisatie van tevoren hebben gemaakt en vastgelegd.
- Evalueer de inzet van vrijwilligers en reinigers en stimuleer alle betrokken partijen om met verbeterpunten te komen.

Extra ondersteuning en info

- Benader ons gerust als u vragen heeft over deze handreiking: we denken graag met u mee: bel 088 602 27 07 of mail gemeenteschoon@rws.nl.
- Voor de extra aanpak van zwerfafval kunnen gemeenten de zwerfafvalvergoeding aanvragen via www.nedvang.nl. Deze vergoeding kunt u besteden aan de extra aanpak van zwerfafval, dus ook voor schonere evenementen. Met deze vergoeding kunt u eventueel ook festivals subsidiëren om schoner te worden of maatregelen nemen voor uw eigen festival of evenement.
- De [Kennisiwijzer Zwerfafval](#) biedt op het gebied van Evenementen verschillende ondersteunende middelen, zoals Gouden Tips en praktijkvoorbeelden. U vindt er onder meer [video's over Limburgs Mooiste en Mysteryland](#).